

INNOVÁCIÓS ÉS TECHNOLÓGIAI
MINISZTERIUM

PIACFELÜGYELETI ÉS UTASJOGI FŐOSZTÁLY
VASÚTI IGAZGATÁSI SZERV

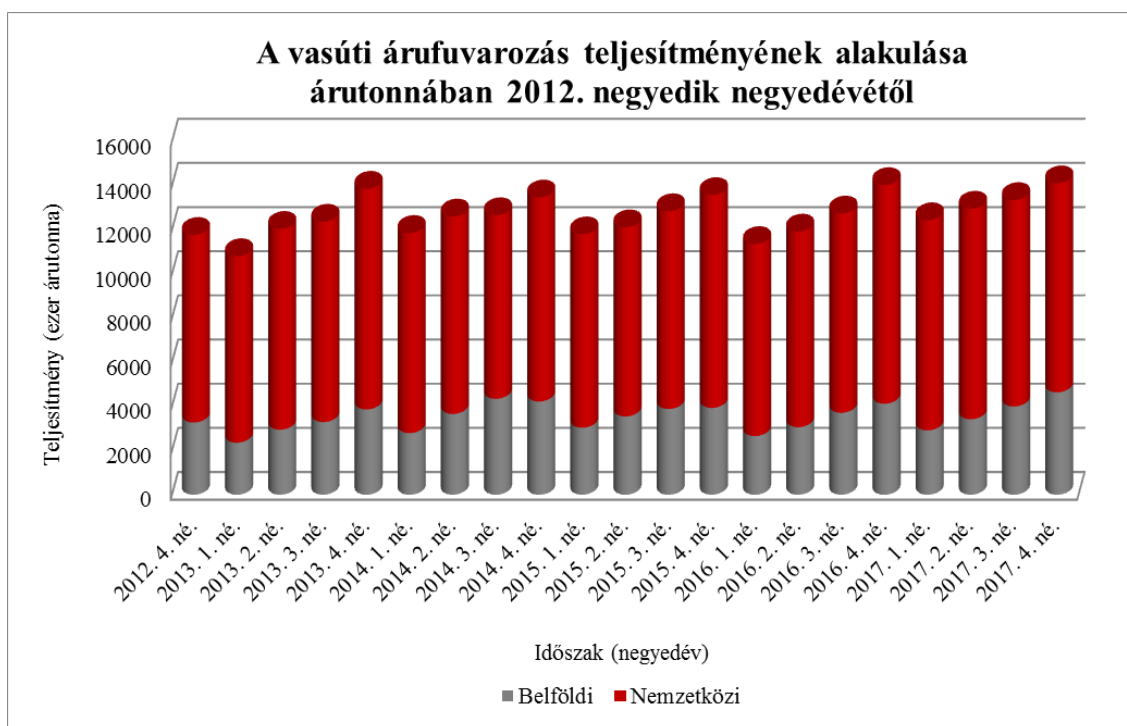
Piaci jelentés
2017. év

Vasúti árufuvarozás

A Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján a **vasúti árufuvarozás teljesítménye 2017-ben** 52 859 ezer árutonnát és 11 427 millió árutonna-kilométert tett ki. A vasúton szállított áruk tömege 5,6%-kal haladta meg a 2016. évit, míg az árutonna-kilométerben mért vasúti szállítási teljesítmények 8,5%-kal voltak magasabbak 2017 egészét tekintve, mint egy évvel korábban. Belföldi forgalomban a vasút szállítási teljesítménye 14 974 ezer árutonna, illetve 1 975 millió árutonna-kilométer volt. Mindez az egy évvel korábbinál 10,5%-kal magasabb árutonna-teljesítményt, illetve 25,2%-kal nagyobb árutonna-kilométerben mért szállítási teljesítményt jelent. Nemzetközi forgalomban 37 885 ezer tonna (az egy évvel korábbinál 3,8%-kal több) tömegű árut szállítottak vasúton, 9 451 millió árutonna-kilométert (a 2016 egész évihez viszonyítva 5,6%-kal nagyobb teljesítményt) teljesítve.

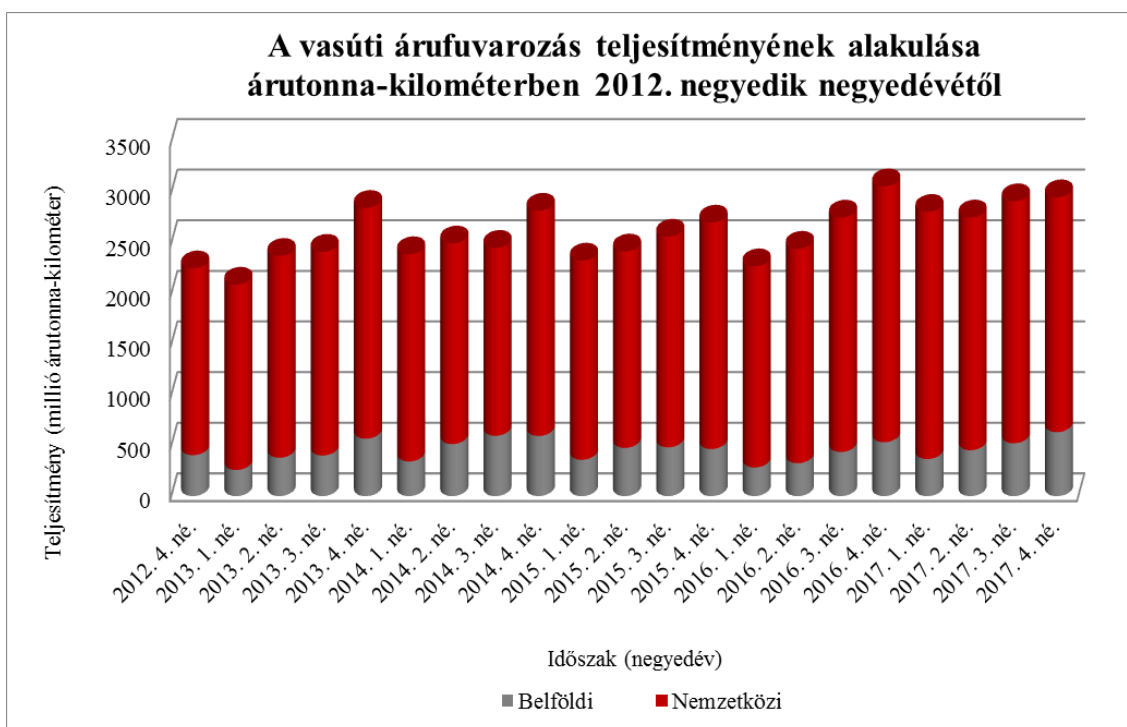
A **2017. év negyedik negyedévében** 14 108 ezer tonna, az egy évvel korábbinál 0,6%-kal több tömegű árut fuvaroztak vasúton, ami 2 952 millió árutonna-kilométert, a 2016 negyedik negyedévinél 3,5%-kal kisebb teljesítményt jelentett. A belföldi vasúti árufuvarozási teljesítmények 4 638 ezer tonnát és 632 millió árutonna-kilométert, az egy évvel korábbinál 12,4%-kal, illetve 18,7%-kal többet tettek ki. Nemzetközi forgalomban a vasúton szállított áruk tömege 9 471 ezer tonna volt, az egy évvel korábbinál 4,3%-kal kevesebb, az árutonna-kilométerben mért teljesítmény pedig 8,2%-kal 2 320 millió árutonna-kilométerre csökkent.

A vasúti árufuvarozási teljesítmények alakulása 2012 negyedik negyedévéától kezdve árutonnában az 1. ábrán, árutonna-kilométerben pedig a 2. ábrán látható.

1. ábra

Forrás: KSH

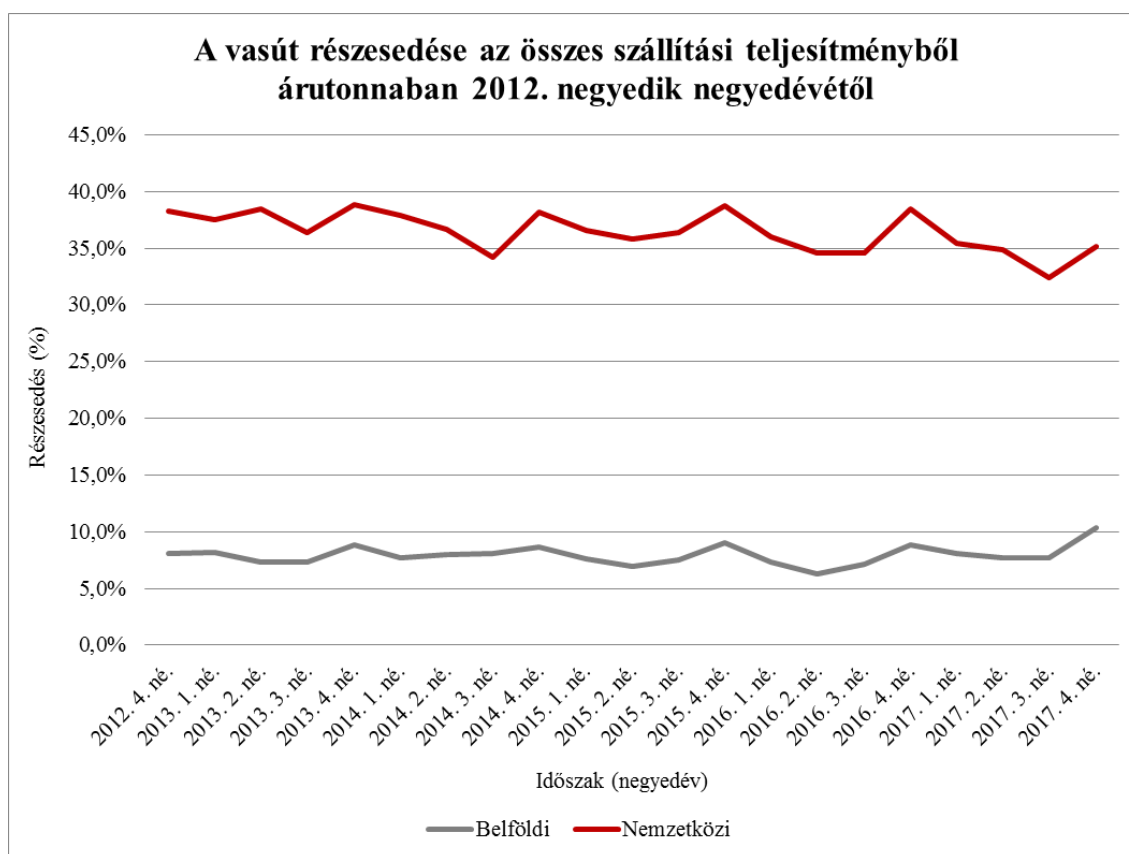

2. ábra

Forrás: KSH

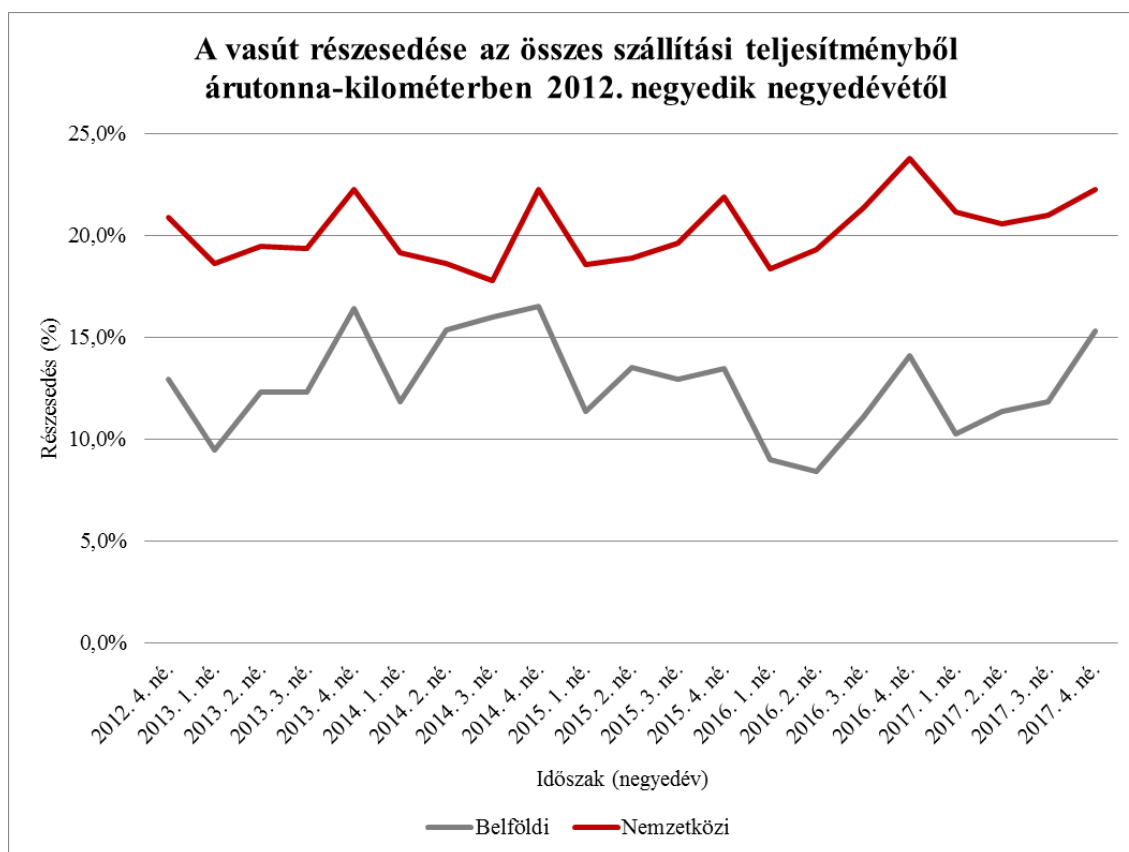
A vasút összes szállítási teljesítményből való részesedése 2017-ben árutonnában számolva 18,4%, az egy évvel korábbinál 0,9 százalékponttal magasabb volt, míg az árutonna-kilométerben mért érték 18,9%-ott tett ki, mely 0,9 százalékponttal haladja meg az egy évvel korábbi értéket. **Belföldi forgalomban** a vasúti árufuvarozás részesedése árutonnában 8,4% (mely 1,0 százalékponttal magasabb, mint az egy évvel korábbi adat), árutonna-kilométerben pedig 12,3% volt (mely 1,9 százalékponttal magasabb, mint egy évvel korábban). A **nemzetközi forgalom** esetében az összes árutömeg 34,4%-át szállították vasúton (mely 1,6 százalékpontos csökkenést jelent az egy évvel korábbi adathoz képest), az árutonna-kilométerben mért vasúti részesedés pedig 21,2% volt (mely 0,5 százalékpontos növekedést jelent).

A vasút részesedését az összes áru fuvarozási teljesítményen belül 2012. negyedik negyedétől kezdődően – negyedéves bontásban – árutonnában a 3. ábra, árutonna-kilométerben a 4. ábra mutatja.

3. ábra

Forrás: KSH, ITM Vasúti Igazgatási Szerv-számítás

4. ábra

Forrás: KSH, ITM Vasúti Igazgatási Szerv-számítás

2017-ben a vasúti igazgatási szerv **kettő országos árutovábbítási működési engedélyt adott ki**. Így 2017. december 31-én – a tizenegy külföldi székhelyű, EGT-hatályú működési engedéllyel rendelkező és a vasúti igazgatási szervnél vasúti áru fuvarozási tevékenység végzésére irányuló szándékát jelző vasúti társasággal együtt – **48 vasúti társaság** rendelkezett az országos vasúti pályahálózaton történő árutovábbításra feljogosító működési engedéllyel.

A **piaci koncentrációt mérő Herfindahl-Hirschman-index értéke** 2017-ben a vasúti társaságok által a Vasúti Igazgatási Szerv számára szolgáltatott adatok alapján az árbevételt tekintve 4 091, teljesített vonatkilométerek alapján számolva 2 717, a teljesített áru-tonna-kilométerek esetében 2 947 volt, amelyek továbbra is a közepes koncentrációt jeleznek. Az egy évvel korábbi adatokat (5 162, 3 330, 3 542) alapul véve megállapítható, hogy a 2017. évben csökkent a vasúti áru fuvarozási piac koncentrációja.

Vasúti személyszállítás

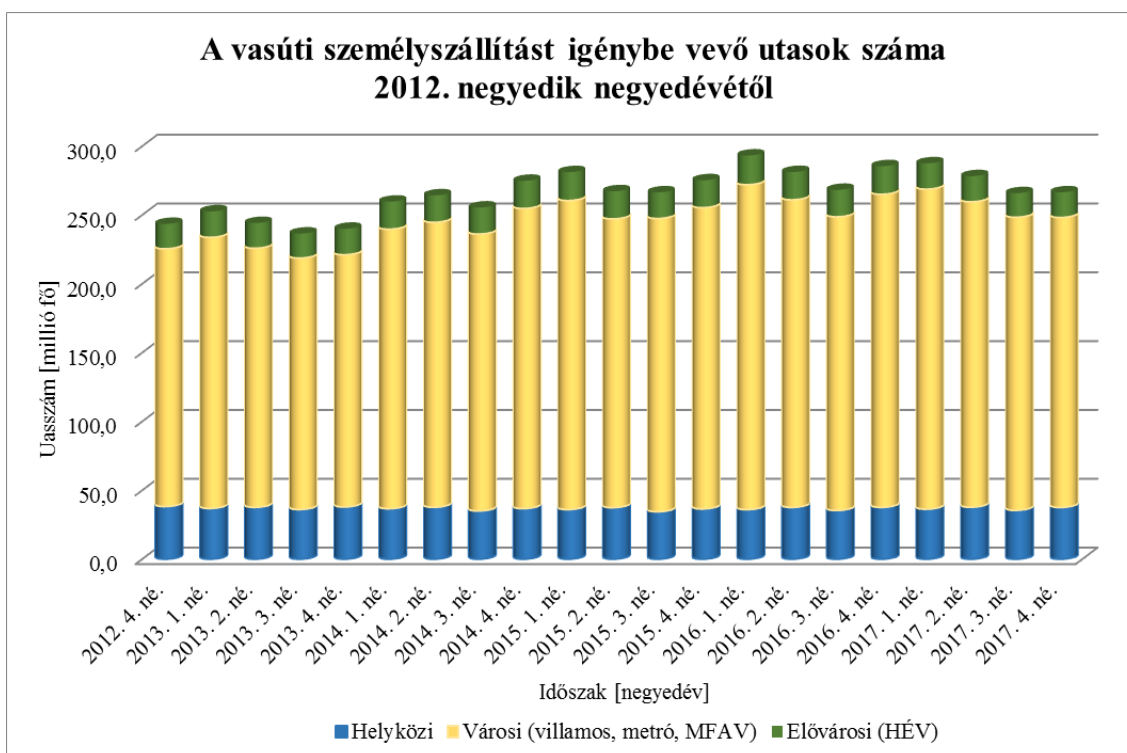
A Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint **2017-ben a helyközi vasúti személyszállítási teljesítmények** 147,1 millió utasfőt és 7 677 millió utaskilométert tettek ki. A teljesítmények utasfőben és utaskilométerben egyaránt 0,3%-kal voltak magasabbak, mint egy évvel korábban. Belföldön 144,1 millió fő, nemzetközi forgalomban 3,0 millió fő utazott vonattal. Ezen adatok az egy évvel korábbiakhoz képest 0,1%-kal, illetve 14,1%-kal magasabb értéket mutatnak. Az utaskilométerben mért teljesítmények belföldi forgalomban 7 311 millió utaskilométert, nemzetközi forgalomban 366 millió utaskilométert tettek ki. Az előbbi adat 0,1%-os, az utóbbi 4,2%-os növekedést jelent az egy évvel korábbi értékhez képest.

A 2017. év negyedik negyedévében 37,6 millió fő utazott vonattal, 1 953 millió utaskilométert teljesítve, mely értékek a 2016. évinél 0,1%-kal alacsonyabb értékeket jelentenek. Ugyanebben az időszakban belföldön 36,8 millió fő (az egy évvel korábbinál 0,1%-kal kevesebb) utas választotta a vasutat, összesen 1 857 millió, a 2016. negyedik negyedévi értékkel megegyező nagyságú utaskilométert realizálva. Nemzetközi forgalomban 2017 negyedik negyedévében 753 ezer fő, az egy évvel korábbinál 3,5%-kal kevesebb utas utazott vonattal, 1,9%-kal kevesebb, azaz 96,4 millió utaskilométert teljesítve.

A városi vasúti személyszállításban (villamoson, metrón és földalattin) 2017 folyamán a Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint 877,9 millió utast szállítottak, 3 046 millió utaskilométert teljesítve. Ez az első esetben 2,5%-os, a második esetben pedig 0,6%-os csökkenésnek felel meg 2016-hoz viszonyítva. **2017 negyedik negyedévében** a városi vasúti személyszállítást 210,6 millió fő vette igénybe, 716 millió utaskilométert teljesítve. Ez az előbbi adat tekintetében 7,4%-os, az utóbbi adat esetében pedig 7,2%-os visszaesést jelent a 2016. október-decemberi időszakhoz képest.

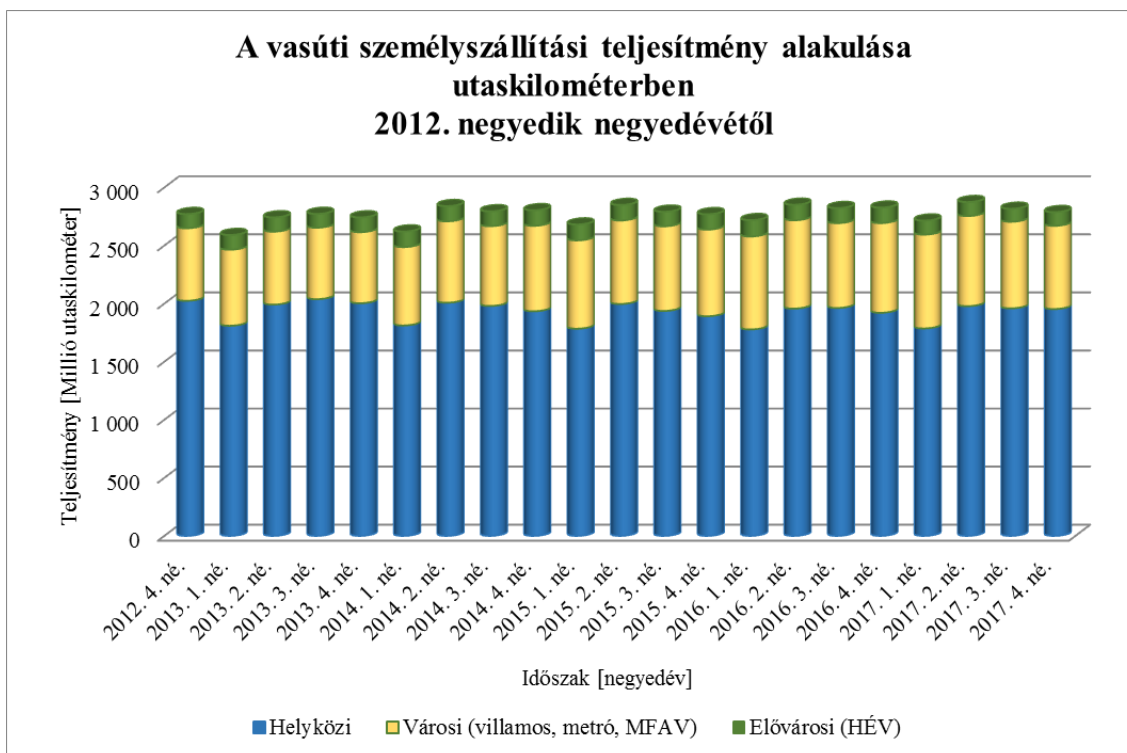
Az elővárosi vasutat (HÉV-et) 2017-ben 73,0 millió, az egy évvel korábbinál 10,1%-kal kevesebb utas vette igénybe, 470,1 millió, a 2016. évinél 12,8%-kal kevesebb utaskilométert teljesítve. A HÉV-vel utazók száma 2017 októbere és decembere között 18,3 millió fő volt, mely 2016 azonos időszakának adatához viszonyítva 10,3%-kal alacsonyabb érték. A HÉV szállítási teljesítménye ugyanebben az időszakban 117,8 millió utaskilométert tett ki, amely 12,7%-kal alacsonyabb, mint az egy évvel korábbi érték.

A vasúti személyszállítási teljesítmények alakulását 2012 negyedik negyedévéől kezdődően utasfőben az 5. ábra, utaskilométerben a 6. ábra mutatja.

5. ábra

Forrás: KSH

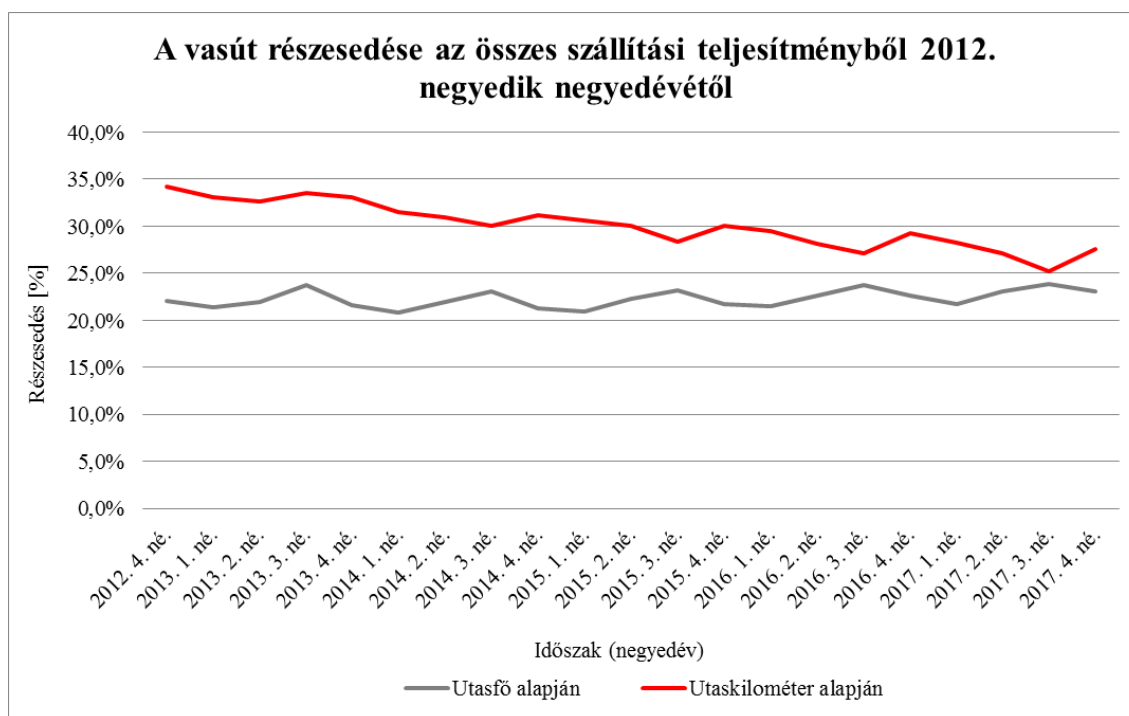

6. ábra

Forrás: KSH

A vasút részesedése a helyközi személyszállításon belül a 2017. évet tekintve utasfőben mérve 22,9%-ot, utaskilométerben számolva pedig 27,0%-ot tett ki. Egy évvel korábban ezen mutatók értéke 22,6%, illetve 28,5% volt. Belföldön az összes helyközi utas 22,8%-a választotta utazásához a vasutat (szemben az egy évvel korábbi 22,5%-kal), és az összes helyközi személyszállítási utaskilométer-teljesítmény 37,7%-a (2016-ban 38,3%-a) realizálódott vasúton. Nemzetközi forgalomban az összes utas 27,1%-a utazott vonattal, ami az utaskilométerben mért teljesítmények 4,0%-át jelentette (szemben az egy évvel korábbi 28,2%-kal, illetve 4,5%-kal).

A 7. ábra bemutatja a vasút helyközi személyszállításon belüli részesedésének alakulását 2012. negyedik negyedétől kezdve.

7. ábra

Forrás: KSH, ITM Vasúti Igazgatási Szerv-számítás

A **vasúti személyszállítási piac szerkezetét** illetően jelentős változás a 2017. évet tekintve továbbra sem volt tapasztalható: a **Herfindahl-Hirschman-index értéke** az árbevételt tekintve 8 977, a megtett vonatkilométer esetében 8 849, a teljesített utaskilométerek vonatkozásában pedig 9 349 volt, mely továbbra is erős piaci koncentrációt jelez.

Vasúti pályahálózat

A vállalkozó vasúti társaságok adatszolgáltatása alapján a magyarországi országos vasúti pályahálózatokon a társaságok vonatai összesen 103,7 millió kilométert tettek meg, ennek 80,0%-át a személyszállító vonatok realizálták.

A 2017. évben az **országos vasúti pályahálózat működtetéséből** származó összesített nettó árbevétel - az e tevékenységet végző GYSEV Zrt.-t és MÁV Zrt.-t összesítve tekintve - 142,8 milliárd forintot tett ki, mely 1,8 milliárd forinttal haladta meg a 2016. évit. A nettó árbevétel meghatározó hányada a hálózat-hozzáférési díjakból áll, ez az összeg a 2017. évben 131 milliárd forintnak felelt meg, mely 0,5 milliárd forinttal több a 2016. évi értéknél. Az állam által nyújtott pályaműködtetési költségtérítés és támogatás a 2017. évben összesen 67,4 milliárd forintot tett ki, mely 18,9 milliárd forinttal több a 2016. évi összegnél. Az állami költségtérítés összesen 54,7 milliárd forintot tett ki, mely a 2016. évi összeghez viszonyítva 12,4 milliárd forintos emelkedésnek felel meg, míg az állami támogatás összege a 2017. évben 12,7 milliárd forint volt, mely a 2016. évi adatot 6,5 milliárd forinttal haladja meg. A vasúti közlekedés versenyképességének növelése érdekében a 2017. évben folytatódott a vasúti pályahálózat korszerűsítése. A megrendelő által biztosított felújítási költségtérítés összege 2017-ben több mint 18,9 milliárd forintot tett ki, mely 7,7 milliárd forinttal alacsonyabb a 2016. évi értéknél.

Vasúti munkavállalók

A vállalkozó vasúti társaságok által szolgáltatott adatok alapján a vasúti ágazatban dolgozók száma Magyarországon a 2017. év végén 21,1 ezer fő volt. A dolgozók 8,7%-a a 30 év alatti, 51,6%-a a 30 és 50 év közötti, míg 39,6%-a az 50 év feletti korcsoportba tartozott. A nemek szerinti bontást vizsgálva megállapítható, hogy a női dolgozók aránya közel egynegyed (25,5%). Az alkalmazott mozdonyvezetők száma 3,8 ezer fő volt, melynek 6,7%-a 30 év alatti, 52,5%-a 30-50 év közötti és 40,8%-a 50 évnél idősebb. A női mozdonyvezetők a teljes mozdonyvezetői létszám két ezelékét tették csupán ki. A teljes személyi állomány 98,9%-a határozatlan idejű szerződéssel került foglalkoztatásra.